

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 623/2025-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Rastislavom Cestickým, advokátom, Palackého 1, Košice, proti uzneseniu Mestského súdu Košice sp. zn. 8T/18/2024 zo 6. marca 2025 takto

rozhodol:

1. Uznesením Mestského súdu Košice sp. zn. 8T/18/2024 zo 6. marca 2025 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Uznesenie Mestského súdu Košice sp. zn. 8T/18/2024 zo 6. marca 2025 **zrušuje a vec vracia** Mestskému súdu Košice na ďalšie konanie.
3. Mestský súd Košice **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia **771,68 eur** a zaplatiť ich na účet jeho právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 14. mája 2025 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv zaručených čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením mestského súdu sp. zn. 8T/18/2024 zo 6. marca 2025. Žiada jeho zrušenie a priznanie náhrady trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol uznesením vyššieho súdneho úradníka mestského súdu sp. zn. 8T/18/2024 z 20. januára 2025 (ďalej len „uznesenie VSÚ“)

zaviazaný nahradiť štátu odmenu a hotové výdavky 10 782,46 eur uhradené štátom obhajcovi, ktorý mu bol podľa § 40 ods. 1 Trestného poriadku ustanovený v trestnom konaní vedenom proti jeho osobe z dôvodu nutnej obhajoby podľa § 37 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku, keďže vzhľadom na zistený skutkový stav bol toho názoru, že sťažovateľ nespĺňa podmienky nároku na bezplatnú obhajobu, pretože vo výkone trestu odňatia slobody je pracovne zaradený, je v produktívnom veku a rozhodnutie o povinnosti nahradiť štátu odmenu a hotové výdavky uhradené ustanovenému obhajcovi má charakter rozhodnutia do budúcnosti. Sťažnosť sťažovateľa podaná proti uvedenému rozhodnutiu bola zamietnutá namietaným uznesením.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v postupe mestského súdu, ktorý skonštatoval, že sťažovateľ nespĺňa podmienky nároku na bezplatnú obhajobu a je z tohto dôvodu povinný nahradiť štátu odmenu a hotové výdavky uhradené štátom ustanovenému obhajcovi, vidí arbitrárnosť a porušenie svojich označených práv.

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti po citácii relevantnej právnej úpravy obsiahnutej v Trestnom poriadku argumentuje, že si súd svoju povinnosť zistiť, či sú u sťažovateľa podmienky na priznanie nároku na bezplatnú obhajobu, nesplnil, keď ignoroval opakovanú žiadosť sťažovateľa o doručenie tlačiva pre zdokladovanie majetkových pomerov, prostredníctvom ktorého by mohol náležite preukázať skutočnosť, že nemá dostatočné prostriedky na úhradu trov obhajoby. Okresný súd sa podľa neho nevysporiadal ani s argumentáciou, ktorú sťažovateľ v podanej sťažnosti uplatnil. Obmedzil sa iba na zistenie, že je pracovne zaradený, avšak nepreveril skutočnosť, že po odrátaní zrážok z hrubej mzdy zostáva príjem sťažovateľa vo výške 26 eur mesačne popri jeho exekúciách a záväzkoch, ktorými je zaťažený popri vyživovacej povinnosti k deťom, ani skutočnosť, že nedisponuje hnutelným ani nehnuteľným majetkom.

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti takisto namieta, že konajúci súd v jeho prípade po tom, čo skonštatoval nesplnenie podmienok nároku na bezplatnú obhajobu, sa vôbec nezaoberal druhou možnosťou, ktorú dotknuté ustanovenie poskytuje, a to posúdením nároku na obhajobu za zníženú odmenu. Poukázal tiež na konkrétne rozhodnutie Centra právnej pomoci z 25. apríla 2025, ktorým bol sťažovateľovi priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci po preukázaní skutočností, že sa nachádza v stave materiálnej núdze.

III.

Vyjadrenia mestského súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie mestského súdu:

6. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 623/2025-16 z 13. novembra 2025 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu. Uznesením z 24. novembra 2025 vyzval predsedu mestského súdu na vyjadrenie sa k vecnej stránke ústavnej sťažnosti. V podaní sp. zn. 1SprV/1110/2025 z 3. decembra 2025 predseda mestského súdu odkázal na vyjadrenie zákonného sudcu a tiež dôvodil tvrdením, že sa sťažovateľ prostredníctvom ústavnej sťažnosti v podstate domáha iba korekcie právneho názoru, ktorý by zodpovedal jeho predstave, čo mu podľa predsedu

mestského súdu obsah základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy negarantuje. Zákonný sudca vo svojom vyjadrení zopakoval dôvody namietaného uznesenia a vysvetlil, že pri rozhodovaní o povinnosti sťažovateľa nahradiť štátu finančné prostriedky povinnej obhajoby nezistil žiadne okolnosti hodné osobitného zreteľa (napr. invalidity, zlý zdravotný stav alebo vysoký vek), ktoré by sťažovateľovi nateraz alebo v budúcnosti znemožňovali vykonávať zárobkovú činnosť a odôvodňovali tak iné rozhodnutie.

III.2. Replika sťažovateľa:

7. Právny zástupca sťažovateľa možnosť vyjadriť sa k stanovisku mestského súdu nevyužil.

8. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vec prejednal a rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania, keďže na základe obsahu podaní dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Podstatou obsahu ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie o porušení jeho práv v rámci arbitrárneho uznesenia mestského súdu o povinnosti nahradiť štátu odmenu a náhradu vyplatenú ustanovenému obhajcovi. Arbitrárnosť dotknutého rozhodnutia vidí sťažovateľ v tom, že sa konajúci súd nezaoberal náležitým preukázaním podstatnej skutočnosti, či má sťažovateľ dostatočné prostriedky na úhradu trov obhajoby.

10. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci nie je oprávnený preskúmať a posudzovať skutkové otázky a na nich nadväzujúce právne závery všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým je primárne zverená interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kontroly a korekcie zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom je pritom možné uvažovať len v prípade, ak by sa všeobecný súd natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení právnych predpisov, že by tým zásadne poprel ich účel a význam (obdobne pozri I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

11. Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane základných práv a slobôd, ktoré možno vyvodiť z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci a ústavný súd preto na základe uvedených hľadísk posudzoval aj sťažovateľom namietané uznesenie sudcu mestského súdu.

12. V odôvodnení namietaného uznesenia sudcu mestského súdu a tiež v dôvodoch uznesenia VSÚ, na ktoré sa sudca mestského súdu ako na vecne správne odvolal, je uvedené, že je sťažovateľ

v produktívnom veku, vo výkone trestu je pracovne zaradený a, navyše, rozhodnutie o povinnosti nahradiť štátu odmenu a hotové výdavky uhradené ustanovenému obhajcovi má charakter rozhodnutia do budúcnosti. Na základe uvedených skutočností bol mestský súd toho názoru, že u sťažovateľa nie sú splnené podmienky na bezplatnú obhajobu. Mestský súd uviedol, že si riadne zistil aktuálne majetkové pomery sťažovateľa (v ústave na výkon trestu odňatia slobody je pracovne zaradený, a teda je možné z jeho pracovnej odmeny vykonávať zrážky; koniec uloženého trestu pripadá na 18. december 2030).

13.1. Podľa § 555 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ak bol obžalovaný právoplatne uznaný za vinného, je povinný nahradiť štátu vyplatenú odmenu a náhradu ustanovenému obhajcovi, ak nemá nárok na bezplatnú obhajobu alebo na obhajobu za zníženú náhradu.

13.2. Podľa § 558 ods. 1 Trestného poriadku o povinnosti na náhradu trov poškodeného a ich sume, ako aj o povinnosti na náhradu trov spojených s výkonom väzby a o povinnosti na náhradu odmeny a hotových výdavkov, ktoré boli uhradené štátom ustanovenému obhajcovi a ustanovenému zástupcovi z radov advokátov podľa § 47 ods. 6, rozhodne po právoplatnosti rozsudku predseda senátu súdu prvého stupňa alebo ním poverený súdny úradník. Podľa § 558 ods. 2 Trestného poriadku pred rozhodnutím o povinnosti na náhradu trov trestného konania podľa § 555 ods. 1 písm. c) treba zistiť, či nie sú splnené podmienky na bezplatnú obhajobu, bezplatné zastupovanie poškodeného, obhajobu za zníženú náhradu alebo zastupovanie za zníženú náhradu. Podľa § 558 ods. 3 Trestného poriadku proti rozhodnutiu podľa odseku 1 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

13.3. Podľa § 34 ods. 3 Trestného poriadku obvinený, ktorý nemá dostatočné prostriedky na úhradu trov obhajoby, má nárok na bezplatnú obhajobu alebo na obhajobu za zníženú odmenu; nárok na bezplatnú obhajobu alebo obhajobu za zníženú odmenu musí obvinený preukázať najneskôr pri rozhodovaní o náhrade trov trestného konania a ak ide o ustanovenie obhajcu podľa § 40 ods. 2, najneskôr do 30 dní po tom, čo mu bolo doručené opatrenie o ustanovení obhajcu.

14. Ústavný súd v prvom rade poukazuje na svoju rozhodovaciu činnosť (nálezy sp. zn. II. ÚS 364/09 z 20. januára 2010 a sp. zn. II. ÚS 157/2023 z 10. januára 2024), v rámci ktorej judikoval, že základné právo na bezplatnú pomoc obhajcu nie je možné obmedziť kritériami, ktoré zo zákona nevyplývajú. Inými slovami, právny nárok na bezplatnú obhajobu je možné posúdiť iba na základe zohľadnenia tých zákonných podmienok, ktoré vyplývajú priamo z relevantnej právnej úpravy, teda z § 34 ods. 3 Trestného poriadku.

15. Ústavný súd takisto judikoval, že ústavou zaručenú ochranu nemožno interpretovať tak, že základné právo podľa čl. 50 ods. 3 ústavy sa priznáva iba vo fáze trestného konania, ktorá sa začína vznesením obvinenia a končí podaním obžaloby. Formuláciou čl. 50 ods. 3 ústavy sa kladie dôraz na zaručenie práv od okamihu vznesenia obvinenia. Právo zaručené týmto článkom sa v nezmenenom rozsahu priznávajú aj obžalovanému a odsúdenému, a to až do právoplatnosti súdneho rozhodnutia (obdobne pozri II. ÚS 8/96, II. ÚS 364/09).

16. Mestský súd v odôvodnení namietaného uznesenia (vrátane odôvodnenia rozhodnutia vyššieho súdneho úradníka) uvádza, že pri svojom rozhodovaní o nároku sťažovateľa na bezplatnú obhajobu vychádzal zo skutočností, že je sťažovateľ v produktívnom veku, vo výkone trestu odňatia slobody je pracovne zaradený a rozhodnutie o povinnosti sťažovateľa nahradiť štátu náklady povinnej

obhajoby má charakter rozhodnutia do budúcnosti. Podľa vyjadrenia mestského súdu bola preňho relevantná tá skutočnosť, že u sťažovateľa nezistil žiadne okolnosti hodné osobitného zreteľa (napr. invalidita, zlý zdravotný stav alebo vysoký vek), ktoré by sťažovateľovi nateraz alebo v budúcnosti znemožňovali vykonávať zárobkovú činnosť.

17. Podľa už citovaných ustanovení § 34 ods. 3 Trestného poriadku nárok na bezplatnú obhajobu alebo obhajobu za zníženú odmenu má ten obvinený, ktorý nemá dostatok finančných prostriedkov na úhradu trov obhajoby. Z obsahu dotknutej právnej úpravy je celkom zjavné, že jediným zákonným kritériom, ktoré je potrebné pri rozhodovaní o nároku na bezplatnú obhajobu alebo obhajobu za zníženú odmenu zohľadniť, je dostatok finančných prostriedkov, teda príjmové a majetkové pomery obvineného v čase, keď sa o predmetnom nároku rozhoduje. Z relevantných ustanovení Trestného poriadku kritériá, ktoré uplatnil mestský súd (produktívny vek, práceschopnosť sťažovateľa a možnosť splácania určenej náhrady, o ktorej možnosti sťažovateľa zákonný sudca poučil v odôvodnení namietaného uznesenia), nevyplývajú.

18. Z čl. 13 ods. 2 ústavy je zrejmé, že medze základných práv a slobôd možno upraviť len zákonom. Vzhľadom na skutočnosť, že príslušné ustanovenia Trestného poriadku viažu právo na bezplatnú pomoc obhajcu iba na to, že obvinený nemá dostatočné finančné prostriedky, nie je možné základné právo obhajovať sa prostredníctvom obhajcu v súvislosti s právom na bezplatnú pomoc obhajcu obmedzovať v konkrétnom prípade rozhodnutím všeobecného súdu s poukazom na mestským súdom ďalšie zvolené kritériá.

19. Postup mestského súdu, ktorý napriek jednoznačnému zneniu príslušných ustanovení Trestného poriadku zaviazal sťažovateľa nahradiť štátu trovy obhajoby, hoci neboli objektívnym a vyčerpávajúcim spôsobom preukázané jeho aktuálne príjmové a majetkové pomery v súvislosti s jeho schopnosťou trovy obhajoby hradiť, ústavný súd považuje za arbitrárny s následkom porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy (bod 1 výroku nálezu).

20. Vzhľadom na záver o porušení čl. 46 ods. 1 ústavy ústavný súd nepovažuje za potrebné osobitne sa zaoberať namietaným porušením čl. 47 ods. 2 a čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. c) dohovoru [obdobne pozri II. ÚS 364/09 a II. ÚS 157/2023 (bod 4 výroku nálezu)].

V.

Zrušenie rozhodnutia a vrátenie veci na ďalšie konanie

21. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti a svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím boli porušené práva alebo slobody, takéto rozhodnutie zruší. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie. V súvislosti s návrhom sťažovateľa na zrušenie namietaného uznesenia sudcu mestského súdu a na vrátenie veci mestskému súdu na nové konanie ústavný súd dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby tomuto návrhu vyhovel, preto namietané uznesenie sudcu mestského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu), v ktorom je mestský súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

VI. Trovy konania

22. Sťažovateľ si uplatnil aj náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastúpením. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Odmena za úkon právnej služby realizovaný v roku 2025 je 371 eur. Odmena spolu s režijným paušálom 14,84 eur za dva úkony (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) predstavuje 771,68 eur. Ústavný súd teda priznal sťažovateľovi náhradu trov konania 771,68 eur. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je povinný uhradiť mestský súd na účet právneho zástupcu sťažovateľa v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 3 výroku nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. februára 2026

**Peter Molnár
predseda senátu**